

Kohtuasi C-718/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

27. september 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour constitutionnelle (varem Cour d'arbitrage) (Belgia)

Eelotsusetaotluse esitamise kuupäev:

18. juuli 2019

Kaebuse esitajad:

Ordre des barreaux francophones et germanophone

Association pour le droit des Étrangers ASBL

Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Étrangers ASBL

Ligue des Droits de l'Homme ASBL

Vluchtelingenwerk Vlaanderen ASBL

Vastustaja:

Conseil des ministres

I. Põhikohtuasja ese

- 1 Ordre des barreaux francophones et germanophone (prantsus- ja saksakeelsete advokatuuride ühendus, edaspidi „OBFG“) ühelt poolt ning ASBL Association pour le droit des Étrangers, ASBL Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Etrangers, ASBL Ligue des Droits de l'Homme ning ASBL Vluchtelingenwerk Vlaanderen teiselt poolt esitasid kaks eraldi kaebust, millega paluvad täielikult või osaliselt tühistada 24. veebruari 2017. aasta seaduse, millega muudetakse avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitse tugevdamiseks 15. detsembri 1980. aasta seadust välismaalaste riiki sisenemise, riigis viibimise, riiki elama asumise ja riigist väljasaatmise kohta (loi du 24 février 2017 modifiant la loi du 15

décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers afin de renforcer la protection de l'ordre public et de la sécurité nationale) (avaldatud *Moniteur belge*'is 19. aprillil 2017, lk 51890) (<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/2017/02/24/2017011464/justel>) (edaspidi „vaidlustatud seadus“). Kohtuasjad kannavad vastavalt numbroid 6749 ja 6755 ning on liidetud.

- 2 Vaidlustatud seadusega muudetakse 15. detsembri 1980. aasta seadust välismaalaste riiki sisenemise, riigis viibimise, riiki elama asumise ja riigist väljasaatmise kohta (loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers) (avaldatud *Moniteur belge*'is 31. detsembril 1980, lk 14584) (<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/1980/12/15/1980121550/justel>) (edaspidi „15. detsembri 1980. aasta seadus“).

II. Vaidlustatud seadus

- 3 24. veebruari 2017. aasta seaduse „eesmärk on tagada eelkõige avaliku korra või riigi julgeoleku huvides rakendatava väljasaatmispoliitika suurem läbipaistvus, sidusus ja tõhusus, tagades seejuures asjaomaste isikute põhiõiguste kaitse“ (*Doc. parl., Chambre, 2016-2017, DOC 54-2215/001, lk 4*). Eelkõige „antakse haldusorganitele võimalus kiiremaks ja tõhusamaks tegutsemiseks avalikku korda ja riigi julgeolekut ähvardava ohu korral“ (*ibid*).
- 4 Seletuskirjas on täpsustatud:
- „Nende eesmärkide saavutamiseks tehakse järgmised ettepanekud:
- vaadata põhjalikult läbi tagasi- ja väljasaatmist käsitlev regulatsioon ning asendada see erinevate regulatsioonidega sõltuvalt sellest, millise staatusega välismaalane riigis viibib;
 - näha ette läbipaistvamad, sidusamad ja tõhusamad normid avaliku korra või riigi julgeoleku kaitseks;
 - näha ette mehhanism, mille eesmärk on piirata maksimaalselt tagasi- või väljasaatmismeetmete korduvat võtmist;
 - määratleda selgelt asutused, kellel on piirikontrolli käigus õigus teha riiki sisenemise keelamise ning viisade tühistamise või kehtetuks tunnistamise otsuseid, ning juhud, millistel on neil õigus seda pädevust teostada“ (*ibid.*, lk 5).
- 5 Vaidlustatud seadusega võetakse osaliselt üle eelkõige järgmised direktiivid:
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja

elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT 2004, L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46);

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT 2008, L 348, lk 98).

III. Vaidlusalused sätted

- 6 Vaidlustatud seadusega muudetakse mitut 15. detsembri 1980. aasta seaduse sätet. Cour constitutionnelle (Belgia konstitutsioonikohus) leidis, et enamik selle seaduse vastu esitatud väidetest ei olnud põhjendatud ning jättis tühistamiskaebused vastavas osas rahuldamata. Ta leiab aga, et enne ülejäänud väidete üle otsustamist peab ta paluma Euroopa Kohtul tõlgendada liidu õiguse sätteid. Niisiis peatab ta kaebuse läbivaatamise teatud väidete osas, mis puudutavad vaidlustatud seaduse artikleid 28, 29, 30, 31 ja 32.
- 7 Vaidlustatud seaduse artiklitega 28, 29, 30, 31 ja 32 lisati 15. detsembri 1980. aasta seadusesse artiklid *44quater–44octies*
- 8 Artikkel *44quater*:
- „Artiklis *44ter* sätestatud tähtaja jooksul ei või liidu kodanikku ega tema pereliiget välja saata.
- Mistahes põgenemise ohu vältimiseks artiklis *44ter* sätestatud tähtaja jooksul võib liidu kodanikule ja tema pereliikmele panna kohustuse täita ennetavate meetmetena kehtestatud nõudeid. Kuningas määrab need meetmed kindlaks ministrite nõukogus läbi arutatud määrusega”.
- 9 Artikkel *44quinquies*:
- „(1) Minister või tema volitatud ametiisik võtab kõik vajalikud meetmed lahkumisettekirjutuse sundtäitmiseks, kui:
- 1) liidu kodanikule või tema pereliikmele ei ole kuningriigist lahkumiseks tähtaega antud;
 - 2) liidu kodanik või tema pereliige ei ole kuningriigist lahkunud talle antud tähtaja jooksul;
 - 3) enne kuningriigist lahkumiseks antud tähtaja lõppu ilmneb liidu kodaniku või tema pereliikme põgenemise oht või ta ei ole täitnud ennetavate

meetmetena kehtestatud nõudeid või kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.

(2) Kui liidu kodanik või tema pereliige ei nõustu riigist lahkuma või kui ta võib lahkumise käigus ohtlikuks osutada, saadetakse ta tagasi, vajadusel eskordi saatel. Tema suhtes võib kasutada sundi vastavalt 5. augusti 1992. aasta korrakaitseaduse (loi du 5 août 1992 sur la fonction de police) artiklitele 1 ja 37.

Kui väljasaatmine toimub õhuteed pidi, võetakse meetmed vastavalt õhuteed pidi väljasaatmise üldsuunistele, mis on lisatud otsusele 2004/573/EÜ.

(3) Kuningas määrab ministrite nõukoguga läbi arutatud määrusega tagasisaatmise üle järelevalvet teostava organi ning järelevalve teostamise korra. See organ on väljasaatmise pädevusega asutustest sõltumatu.“

10 Artikkel 44*sexies*:

„Kui konkreetse juhtumi asjaolud seda õigustavad, võib minister või tema volitatud ametiisik väljasaatmise ajutiselt edasi lükata. Ta teavitab sellest asjaomast isikut.

Põgenemise ohu vältimiseks võib liidu kodanikule ja tema pereliikmele panna kohustuse täita ennetavate meetmetena kehtestatud nõudeid. Kuningas määrab need meetmed kindlaks Conseil des ministres's (ministrite nõukogu) läbi arutatud määrusega.

Sellistel juhtudel võib minister või tema volitatud ametiisik määrata liidu kodaniku või tema pereliikme vastava meetme rakendamiseks vajalikuks ajaks koduaresti.“

11 Artikkel 44*septies*:

„(1) Kui see on vajalik avaliku korra, riigi julgeoleku või rahvatervisega seotud põhjustel ning kui muid vähemintensiivseid meetmeid tõhusalt kohaldada ei saa, võib liidu kodanikke või nende pereliikmeid väljasaatmise tagamiseks kinni pidada väljasaatmiseks rangelt vajalikuks ajaks, mis ei tohi olla pikem kui kaks kuud.

Minister või tema volitatud ametiisik võib kinnipidamise tähtaega siiski kahe kuu võrra pikendada, kui välismaalase väljasaatmiseks vajalikud toimingud on tehtud liidu kodaniku või tema pereliikme kinnipidamisele järgnenud seitsme tööpäeva jooksul, kui need toimingud on tehtud nõuetekohase hoolsusega ning endiselt on võimalus asjaomane isik mõistliku aja jooksul välja saata.

Pärast tähtaja esmakordset pikendamist võib kinnipidamise tähtaja pikendamise otsuse teha ainult minister.

Pärast viie kuu möödumist tuleb liidu kodanik või tema pereliige vabastada. Juhul kui see on nõutav avaliku korra või riigi julgeoleku kaitseks, võib kinnipidamise tähtaega ühe kuu kaupa pikendada, ent kinnipidamise aeg kokku ei või olla pikem kui kaheksa kuud.

(2) Lõikes 1 nimetatud liidu kodanik või tema pereliige võib enda suhtes tehtud kinnipidamise otsuse peale esitada kaebuse vastavalt artiklitele 71 jj“.

12 Artikkel 44*octies*:

„Artikli 74/8 lõikes 2 nimetatud kohtades ei või kinni pidada järgmisi isikuid:

- 1) liidu kodanikest saatjata alaealised;
- 2) liidu kodaniku saatjata alaealised pereliikmed;
- 3) liidu kodanike perekonnad, kui vähemalt üks pereliige on alaealine“.

IV. Poolte väited ja argumendid

1. Vaidlustatud seaduse artikkel 28 (15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 44*quater*)

- 13 Kohtuasjas nr 6749 esitatud viienda väite esimese osa kohaselt on rikutud Euroopa kodanike vaba liikumise õigust ja asutamisõigust ning direktiivi 2004/38, kuivõrd liidu kodanikele ja nendega võrdsustatud välismaalastele ei ole lubatud põgenemise ohu tõkestamiseks panna ennetavate meetmetena kehtestatud nõuete täitmise kohustust. Täiendavalt märgib OBF, et vaidlustatud sättes ei ole arvestatud vajadusega määrata objektiivne põgenemise oht kindlaks selgete kriteeriumide alusel. Ta märgib, et mõistel „põgenemise oht“ on liidu õiguses konkreetne tähendus seonduvalt kolmandate riikide kodanikega ning on vastuvõetamatu, et liidu kodanikke ja nendega võrdsustatud välismaalasi koheldakse halvemini kui kolmandate riikide kodanikke.

Conseil des ministres (ministrite nõukogu) leiab, et asutamisõiguse rikkumist puudutavas osas on see väide vastuvõetamatu, kuna liidu õiguse tähenduses on selle õiguse eesmärgiks tagada ettevõtjatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele õigus tegutseda vastava liikmesriigi ettevõtjatega samasugustel tingimustel. Samuti märgib ta, et kaebaja ei ole selgitanud, milles selle õiguse rikkumine seisneb.

Mõiste „põgenemise oht“ osas leiab ministrite nõukogu, et käesolevasse konteksti ei ole üle kantav see, kuidas kohaldatakse seda mõistet teise Euroopa riiki edasi saatmist ootavate varjupaigataotlejate kinnipidamise kontekstis.

Seejuures rõhutab kaebaja, et seaduses on ebaselge küsimus, mis võivad olla nendeks „ennetavateks meetmeteks“, ning väidab, et kuivõrd nende meetmete eesmärk on „põgenemise ohu“ tõkestamine, puudutavad need olemuslikult vabalt tulemise ja minemise õiguse piiranguid.

- 14 Teises osas väidab kaebaja, et vaidlustatud säte rikub põhiseaduse (Constitution) artikliga 12, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edapidi „EIÕK“) artikliga 5 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 6 tagatud põhiõigust vabadusele ning liikumis- ja asutamisevabadust. Ta toob esile, et liidu kodaniku või temaga võrdsustatud välismaalase kinnipidamist ei saa õigustada „põgenemise ohuga“ olukorras, kus 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklist 39/79 ning direktiivi 2004/38 artiklist 31 tuleneva kaitse tõttu ei ole võimalik teha otsust nende väljasaatmise kohta ega neid välja saata.

Ministrite nõukogu väidab, et kaebaja on vaidlustatud sätet väärti mõistnud, samastades „ennetavad meetmed“ ja kinnipidamise. Ta märgib, et kinnipidamist reguleerib teine säte ehk 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 44^{septies}. Ta lisab, et sellekohase loa puudumisest direktiivis 2004/38 ei saa järeldada, et liikmesriikidel oleks ennetavate meetmete võtmine formaalselt keelatud.

Kaebaja rõhutab, et ennetavad meetmed on tingimata käsitatavad väljasaatmise otsuse täitmisele pööramisena, kuna nende eesmärk on väljasaatmise tagamine. Ta juhib tähelepanu sellele, et selline täitmisele pööramine on sõnaselgelt keelatud.

- 15 Kolmandas osas väidab kaebaja, et andes kinnipidamise ja kinnipidamise alternatiiviks olevate meetmete (mis on liidu kodanike ja nendega võrdsustatud isikute õigust vabadusele ja liikumisvabadust piiravad meetmed) üle otsustamise kuninga pädevusse, on vaidlustatud säte vastuolus põhiseaduse artiklitest 33, 34, 36, 37, 105 ja 108 tuleneva võimude lahususe põhimõttega.

Ministrite nõukogu leiab, et kuivõrd ennetavate meetmetega ei piirata vabadust tulla ja minna, võib need delegeerida kuningale.

2. Vaidlustatud seaduse artikkel 29 (15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 44^{quinquies})

- 16 Kohtuasjas nr 6749 esitatud kuuenda väite kohaselt on rikutud direktiivi 2004/38 artikli 31 lõiget 2, kuivõrd direktiivi nimetatud säte lubab kaebuse esitamise tähtaja jooksul ning kaebuse läbivaatamise ajal liidu kodaniku või tema pereliikme välja saata või sellise välismaalase väljasaatmise-vastasest kaitsest ilma jätta üksnes direktiivi artikli 28 lõikes 3 sätestatud ülekaalukatel avaliku julgeolekuga seotud põhjusel. Kaebaja toob esile, et vaidlustatud säte seevastu võimaldab ministril või tema volitatud ametiisikul lasta lahkumisettekirjutus täitmisele pöörata ka muudel põhjustel.

Ministrite nõukogu leiab, et arvesse tuleb võtta 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklit 39/79, mille kohaselt võib haldusorgan liidu kodaniku või tema pereliikme

elamisõiguse lõpetamise kohta tehtud otsuse peale esitatud kaebuse läbivaatamise ajal välja saata üksnes ülekaalukat riigi julgeolekuga seotud põhjustel.

Kaebaja leiab, et ministrite nõukogu pakutava tõlgendusega ei saa nõustuda, kuna see on ilmselgelt seaduse sõnastusega vastuolus.

3. Vaidlustatud seaduse artikkel 31 (15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 44septies)

- 17 Kohtuasjas nr 6749 esitatud kaheksanda väite kohaselt on rikutud põhiseaduse artiklit 12 koosmõjus EIÕK artikliga 5 ja harta artikliga 6, liikumisvabaduse ja asutamisvabadusega ning direktiivi 2004/38 soovitava toimega. OBFG heidab vaidlustatud seaduse artiklile 31 esiteks ette seda, et selles on ette nähtud kahekuune kinnipidamise tähtaeg, mis näib ülemäära pikk, kuna tegemist on lihtsalt isiku väljasaatmisega teise liikmesriiki (esimene osa), ning teiseks, et selles ei ole ette nähtud selgeid kriteeriume selleks, et kindlaks määrata, milline on väljasaatmiseks rangelt vajalik aeg (teine osa).

Ministrite nõukogu väidab, et võttes arvesse üksikasjalikku loetelu juhtudest, mil välismaalast kinni pidada võib, on vaidlustatud materiaalõigus- ja menetlusnormid kooskõlas Euroopa inimõiguste konventsiooni artikli 5 lõike 1 punktist f tulenevate nõuetega. Ta täpsustab, et selle meetme kohaldamisel tuleb vältimatult lähtuda heast usust, tulenevalt sõnaselgelt seatud tingimusest, et kinnipidamise tähtaeg ei tohi olla pikem kui rangelt vajalik, mistõttu ei ole maksimaalne kahekuune tähtaeg reegel ega õigusta igal juhul selle tähtaja jooksul isiku kinnipidamiseks loa andmist.

Kaebaja leiab, et ministrite nõukogu on tähelepanuta jätnud liidu kodanike eripärad, nagu asjaolu, et neil on põhiõigus liidus vabalt liikuda, asjaolu, et seda liikumist tuleb lihtsustada, jne.

4. Vaidlustatud seaduse artiklid 28–32 (15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklid 44quater – 44octies)

- 18 Kohtuasjas nr 6749 esitatud üheksanda väite esimese osa kohaselt rikuvad vaidlustatud seaduse artiklid 28–32 muu hulgas liikumisvabadust ja asutamisvabadust ning direktiivi 2004/38, kui võrd nimetatud õigusaktide kohaselt ei ole lubatud panna liidu kodanikele ja nendega võrdsustatud välismaalastele põgenemise ohu vältimiseks ennetavate meetmetena kehtestatud nõuete täitmise kohustust. Teise võimalusena leiab OBFG, et kui tulekski möönda, et eelnimetatud direktiiv selliseid ennetavaid meetmeid lubab, tuleks asuda seisukohale, et vaidlustatud sätted on õigusvastased seetõttu, et põgenemise ohtu ei ole seaduses määratletud kriteeriumide kaudu objektiivselt sisustatud. Ta märgib, et mõistel „põgenemise oht“ on liidu õiguses konkreetne tähendus seonduvalt kolmandate riikide kodanikega. Ta ei pea õigustatuks seda, et liidu kodanikke ja nendega võrdsustatud välismaalasi koheldakse halvemini kui kolmandate riikide kodanikke.

Ministrite nõukogu viitab argumentidele, mille ta esitas vastuseks viienda väite esimesele osale.

- 19 Selle väite teise osa kohaselt on rikutud põhiseaduse artiklit 22 koosmõjus kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artiklitega 17 ja 23, EIÖK artikliga 8, harta artiklitega 7 ja 33 ning direktiivi 2004/38 artiklitega 27 ja 28, kuivõrd vaidlustatud sätetes kasutatakse elamisõiguse lõpetamise otsuse ja lahkumisettekirjutuse põhjendamiseks selliseid liialt ebatäpseid, laialivalguvaid ja ebamääraseid mõisteid nagu „avaliku korra, riigi julgeoleku või rahvatervisega seotud põhjused“, „avaliku korra või riigi julgeolekuga seotud tõsised põhjused“ või „ülekaalukad riigi julgeolekuga seotud põhjused“.

Ministrite nõukogu ei mõista, kuidas saanuks seadusandja rikkuda direktiivi 2004/38 artikleid 27 ja 28, kui vaidlustatud seaduses on kasutatud samu mõisteid kui direktiivis.

- 20 Selle väite kolmas osa puudutab põhiseaduse artiklitest 33, 34, 36, 37, 105 ja 108 tuletatud võimude lahususe põhimõtte rikkumist. OBFG toob esile, et kinnipidamine ning kinnipidamise alternatiiviks olevad meetmed piiravad liidu kodanike ja nendega võrdsustatud isikute liikumisvabadust ja õigust vabadusele.

Ministrite nõukogu viitab argumentidele, mis on esitatud vastuses viienda väite teisele osale ning seitsmendale väitele.

- 21 Kohtuasjas nr 6749 esitatud kümnenda väite esimese kolme osa kohaselt rikub vaidlustatud seaduse artikkel 33 liidu kodanike asutamis- ja liikumisvabadust ning on vastuolus direktiivi 2004/38 soovitava toimega, kuivõrd selles artiklis on avaliku korraga seotud põhjustel lubatud lahkumisettekirjutusega kaasneva järelmina kohaldada automaatselt sisenemiskeeldu (esimene osa), kuivõrd sellega on lubatud kehtestada sisenemiskeeld enam kui viieks aastaks, kui liidu kodanik või tema perekonnaliige kujutavad endast tõsist ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule, mis on nõnda alati kui asjaomasele välismaalasele on tehtud lahkumisettekirjutus (teine osa), ning kuivõrd sellega lubatakse ministril või tema volitatud ametiisikul kehtestada mitmeks aastaks sisenemiskeeld, ilma et ta peaks seda põhjendama konkreetsete ja täpsete asjaoludega, mis lubavad arvata, et asjaomane välismaalane kujutab endast jätkuvalt tõsist ohtu ühiskonna põhihuvidele (kolmas osa).

Ministrite nõukogu leiab, et asutamisvabadust puudutavas osas on see väide vastuvõetamatu, nagu ka osas, milles see puudutab vastuolu direktiivi 2004/38 soovitava toimega, kuna kaebaja ei ole näidanud, milliseid direktiivi sätteid rikutud on.

Ta leiab, et kaebaja on vaidlusalust sätet vääriti mõistnud, kuna selles on ette nähtud võimalus sisenemiskeeld kehtestada, mitte kohustus seda teha, mistõttu ei saa väita, et vaidlustatud säte lubaks sisenemiskeeldu automaatset kehtestamist. Ta ei pea täpseks väidet, et ministril või tema volitatud ametiisikul on kõigil juhtudel lubatud kehtestada sisenemiskeeld rohkem kui viieks aastaks ilma, et ta peaks

seada tähtaega põhjendama muude asjaoludega peale nende, mis töid kaasa lahkimisettekirjutuse tegemise. Ta täpsustab, et eelnimetatud direktiivis on sätestatud, et liidu kodaniku või tema pereliikmete suhtes võib sisenemiskeelu kehtestada avaliku korra, riigi julgeoleku ja rahvatervisega seotud põhjustel. Viimaks lisab ta, et haldusorgan hindab seda iga otsuse tegemisel eraldi, ning järeldab sellest, et proportsionaalsuse põhimõtte võimalik rikkumine ei tulene mitte seadusest, vaid selle kohaldamisest pädeva asutuse poolt.

Kaebaja leiab, et ministrite nõukogu poolt vaidlusalusele sättele antud tõlgendus ei ole ilmne ning selle puhul jäävad ebamääraseks selle sätte kohaldamise lävend ja seaduses kasutatud mõistete ulatus. Ta märgib ka, et seda seisukohta toetades läheb ministrite nõukogu vastuollu direktiivi 2004/38 artikli 27 lõike 2 teise lõigu ning Euroopa Liidu Kohtu praktikaga.

- 22 Kümnenenda väite neljanda osa kohaselt on rikutud põhiseaduse artikleid 10, 11 ja 191 koosmõjus kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikliga 26, EIÖK artikliga 14, selle konventsiooni lisaprotokoll nr 12 artikliga 1 ning harta artiklitega 20 ja 21. OBFG leiab, et vaidlustatud sättega diskrimineeritakse liidu kodanikke võrreldes kolmandate riikide kodanikega, kelle puhul välistab 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 74/11 selle, et avaliku korraga seotud põhjused, millega saab põhjendada elamisloa kehtivuse lõpetamist või lahkimisettekirjutuse tegemist, võiksid olla ka viieaastase sisenemiskeelu kehtestamise aluseks.

Ministrite nõukogu leiab, et kaebaja on seadust väärti mõistnud ning tema väidetavat erinevat kohtlemist ei esine. Ta viitab 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 74/11 lõike 1 neljandale lõigule.

Kaebaja tõdeb, et ministrite nõukogu varjab asjaolu, et 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 74/11 ei luba kõigil neil avaliku korraga seotud põhjustel, mis võiksid olla elamisloa kehtetuks tunnistamise otsuse või lahkimisettekirjutuse tegemise aluseks, kehtestada enam kui viieaastast sisenemiskeeldu. Ta juhib tähelepanu sellele, et selle sätte kohaselt on enam kui viieaastase sisenemiskeelu kehtestamiseks nõutav lävend kõrgem kui see, mis on nõutav lahkimisettekirjutuse tegemiseks, samas kui Euroopa Liidu kodanike puhul on asutusel lubatud teha lahkimisettekirjutus ja kehtestada enam kui viieaastane sissesõidukeeld täpselt ühesugustel põhjustel.

- 23 Kohtuasja nr 6755 kaebajate neljakümne seitsmenda väite kohaselt on vaidlustatud seaduse artiklid 28–31 vastuolus põhiseaduse artiklitega 10 ja 11 koosmõjus ELTL artiklitega 20 ja 21 ning õiguskindluse põhimõttega. Nad leiavad, et vaidlustatud sätted annavad kuningale eelnimetatud sätetega vastuollu minnes pädevuse kehtestada liidu kodanike vaba liikumise piiranguid, mida direktiivis 2004/38 ette nähtud ei ole; lisaks toob see säte kaasa nende liidu kodanike ja nende pereliikmete, keda 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 44^{quater} alusel kehtestatud meetmed puudutavad, põhjendamatult erineva kohtlemise võrreldes teiste liidu kodanike ja nende pereliikmetega, kuivõrd

„põgenemise ohu“ kriteeriumi ei ole seaduses määratletud (esimene osa). Vaidlustatud artiklid 29 ja 31 on vastuolus seaduslikkuse põhimõttega, kuna need annavad kuningale pädevuse kehtestada vabadust piiravaid meetmeid (teine osa). Viimaks osutavad kaebajad õiguskindlusetusele, kuna pole kindel, et põgeneda võivate liidu kodanike ja nende pereliikmete suhtes on nende meetmete kehtestamine võimalik, kuna mitte ühtki rakendusmäärust ei ole veel vastu võetud. Konkreetsemalt ei ole neil võimalik aru saada, millised sätted „põgenemise ohu“ korral kohalduvad: kas kuninga poolt kindlaks määratud meetmed või meetmed, mille võtab Office des étrangers (välismaalaste amet) vastavalt seadusele (kolmas osa).

Ministrite nõukogu märgib, et vaidlustatud sätted ei puuduta põhimõtteliselt neid liidu kodanikke ja nende pereliikmeid, kellele direktiivist 2004/38 tulenevalt väljasaatmise vastane kaitse ei laiene ning kelle õigus vabalt liikuda on ELTL artikli 21 tähenduses piiratud. Samuti märgib ta, et 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 1 punktis 11 toodud mõiste „põgenemise oht“ kohaldub lisaks kolmandate riikide kodanikele ka liidu kodanike ja nende pereliikmete suhtes. Liati nähtub ettevalmistavatest töödest, et meetmetega, mille kuningas kindlaks määrata võib, ei saa kaasneda vabaduste piiramist. Ministrite nõukogu viitab 8. oktoobri 1981. aasta kuningliku määruse artiklis 110 *quaterdecies* loetletud meetmetele. Viimaks tõdeb ministrite nõukogu, et 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 44 *quinquies* kohaselt allub nende meetmete kohaldamine selgetele piirangutele ning mingisugust õiguskindlusetust seal ei ole.

- 24 Kohtuasja nr 6755 kaebajate neljakümne kaheksanda väite kohaselt on vaidlustatud seaduse artiklid 28–31 vastuolus põhiseaduse artiklitega 10 ja 11 koosmõjus EIÕK artikliga 5 ning harta artikliga 6 ja artikli 52 lõikega 3. Nad leiavad, et vaidlustatud sätetes ei ole piisavalt täpsustatud mõistet „põgenemise oht“. 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 1 punktis 11 antud määratlus kohaldub ainult kolmandate riikide kodanike suhtes ning seal ei määratleta liati seda, mis on need „tõsised objektiivsed asjaolud“, millele seal viidatakse. Lisaks nähakse vaidlustatud artiklites 28 ja 30 ette nende liidu kodanike ja nende pereliikmete, kelle suhtes neid ennetavaid meetmeid põgenemise ohu korral kohaldada võidakse, erinev kohtlemine võrreldes teiste välismaalastega.

Ministrite nõukogu leiab, et vaidlustatud sätted pakuvad omavoli vastu piisavat kaitset. Põgenemise ohu tuvastamiseks peab pädeva ministri volitatud ametiisik lähtuma objektiivsetest ja tõsistest asjaoludest ning otsuse peale saab esitada tühistamiskaebuse Conseil du contentieux des étrangers'ile (välismaalaste küsimustes pädev halduskohus, Belgia).

- 25 Kohtuasja nr 6755 kaebajate viiekümnenda väite kohaselt on vaidlustatud seaduse artiklid 28–31 vastuolus põhiseaduse artiklitega 10 ja 11 koosmõjus EIÕK artiklitega 5 ja 13 ning selle konventsiooni lisaprotokolli nr 4 artikliga 2. Nad leiavad, et vaidlustatud sätted ei ole mistahes omavoli riski vältimiseks piisavalt arusaadavad, täpsed ja ettenähtavad, eelkõige kuivõrd mõiste „põgenemise oht“ on väga ebamäärane. Conseil du contentieux des étrangers (välismaalaste

küsimustes pädev halduskohus, Belgia) ei hinda teostatava seaduslikkuse kontrolli raames kaebaja hetkeolukorda ning seega ei ole tegemist tõhusa õiguskaitsevahendiga ning see ei rahulda eelnimetatud konventsiooni sätetest tulenevaid nõudeid (esimene osa). Lisaks sellele ei luba direktiivi 2004/38 artikkel 21 liidu kodanikke ja nende pereliikmeid välja saata ajal, kui menetlus on alles pooleli (teine osa). Viimaks on periood, mille vältel on liidu kodanikke ja nende pereliikmeid võimalik kinni pidada, ebamõistlik ning liidu kodanike ja kolmandate riikide kodanike võrdne kohtlemine on põhjendamatu (kolmas osa).

Ministrite nõukogu juhib kõigepealt tähelepanu sellele, et EIÕK artikkel 5 ei ole kohaldatav lihtsaid vabaduse piiranguid kaasa toovate meetmete suhtes. Seejuures leiab ta muu hulgas, et tegemist ei ole vabaduse võtmisega, pidades silmas, et 15. detsembri 1980. aasta seaduses kasutatakse selle kohta mõisteid „kinnipidamine“ või „kinnipidamiskohta paigutamine“. Kohustusega elada kindlaksmääratud kohas ei kaasne mingisuguseid vabaduse piiranguid, mistõttu ei ole EIÕK artikkel 5 kohaldatav. Lisaks on võimalik esitada kaebus Conseil du contentieux des étrangers'ile (välismaalaste küsimustes pädev halduskohus, Belgia), samuti võib subjektiivse õiguse õigusvastase riive korral esitada tsiviilkohtule esialgse õiguskaitse kohaldamise taotluse. Viimaks leiab ministrite nõukogu, et meede vastab eelviidatud konventsiooni lisaprotokoll nr 4 artikli 2 nõuetele. Lisaks on 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklis 44septies sõnaselgelt ette nähtud erakorraline vabaduse võtmise võimalus, samas kui muud ennetavad meetmed ei ole oma laadilt põhimõtteliselt käsitatavad vabaduse võtmisena. Artiklis 44septies on ette nähtud võimalus esitada kiiresti kaebus kohtule, nii et viidatud konventsiooni sätetest tulenevad nõuded on täidetud. Muid ennetavaid meetmeid võib võtta alles siis, kui elamisõiguse tunnustamisest keeldumise või elamisõiguse lõpetamise otsus on lõplikult jõustunud. Teise osaga seonduvalt viitab ministrite nõukogu 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklile 39/79, millest tuleneb, et vaidlustatud otsuse täitmine on üldjuhul peatunud ning see vastab direktiivis 2004/38 ette kirjutatule. Kolmanda osaga seonduvalt leiab ministrite nõukogu, et seadusandja on Euroopa inimõiguste konventsiooni artikli 5 rikkumise takistamiseks ette näinud piisavad tagatised.

V. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnang

Vaidlustatud seaduse artiklid 28–31 (15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklid 44quater – 44septies)

- 26 Vaidlustatud seaduse selle osa seletuskirjas on märgitud, et need sätted „võimaldavad läbipaistvuse ja õiguskindluse huvides selgitada meetmeid, mida võidakse võtta Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete suhtes selleks, et tagada nende kuningriigist väljasaatmine“, et nende sätete „eesmärk on tõhus liidu kodanike ja nende pereliikmete väljasaatmispoliitika, mis oleks humaanne ning tagaks täielikult nende põhiõiguste ja väärikuse kaitse“ ning et „eesmärk on tagada liidu kodanikele ja nende pereliikmetele selline väljasaatmise kord, mis ei oleks ebasoodsam võrreldes sellega, mida kohaldatakse kolmandate riikide

kodanike suhtes“ (*Doc. parl.*, *Chambre*, 2016-2017, DOC 54-2215/001, lk 37–38; DOC 54-2215/003, lk 4).

- 27 Kohus käsitleb neid väiteid, rühmitades need järgnevalt:
- „põgenemise ohu“ tõkestamiseks mõeldud „ennetavad meetmed“;
 - väljasaatmine enne tähtaja lõppemist;
 - kinnipidamine ja kinnipidamise alternatiiviks olevad meetmed.

1 „Ennetavad meetmed“ ja „põgenemise oht“

- 28 Artiklis 44*quater*, mis lisati 15. detsembri 1980. aasta seadusesse vaidlustatud seaduse artikliga 28, on sätestatud, et liidu kodaniku või tema pereliikme suhtes, kellele on tehtud lahkumisettekirjutus, võib „põgenemise ohu vältimiseks“ kohaldada „ennetavaid meetmeid“, enne kui lõpeb tähtaeg, mille jooksul ta kuningriigist lahkuma peab. Artikli 44*quinqüies*, mis lisati 15. detsembri 1980. aasta seadusesse vaidlustatud seaduse artikliga 29, lõike 1 punktis 3 on sätestatud, et minister või tema volitatud ametiisik võtab kõik vajalikud meetmed lahkumisettekirjutuse täitmisele pööramiseks, kui asjaomane välismaalane ei täida tema suhtes ennetavate meetmetena kehtestatud nõudeid. Artiklis 44*sexies*, mis lisati 15. detsembri 1980. aasta seadusesse vaidlustatud seaduse artikliga 30, on sätestatud, et „põgenemise ohu vältimiseks“ võib liidu kodaniku või tema pereliikme suhtes kohaldada „ennetavaid meetmeid“, kui minister või tema volitatud ametiisik pärast tähtaja möödumist või tähtaja puudumisel väljasaatmise edasi lükkab. Artiklid 44*quater* ja 44*sexies* annavad kuningale pädevuse määrata ennetavad meetmed kindlaks ministrite nõukoguga läbi arutatud määrusega. Artiklis 44*sexies* on lisaks ette nähtud, et minister või tema volitatud ametiisik võib asjaomasele isikule selle meetme kohaldamise ajaks määrata koduaresti.
- 29 Kaebajad leiavad eelkõige, et 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 44*quater* on vastuolus põhiseaduse artiklitega 10 ja 11 koosmõjus eelviidatud direktiiviga 2004/38, Euroopa kodanike õigusega vabalt liikuda ning põhiseaduse artiklitega 105 ja 108, kuna Euroopa õigus ei võimalda kohaldada ennetavaid meetmeid selleks, et vältida liidu kodanike ja nende pereliikmete põgenemise ohtu neile riigist lahkumiseks antud tähtaja jooksul.
- 30 „Tagasisaatmisdirektiivis“, mida ei kohaldata liidu kodanike ja nende pereliikmete suhtes, küll aga ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike suhtes, on sätestatud, et liikmesriigid võivad selleks, et „vältida põgenemise ohtu“, kehtestada välismaalastele, kellele on tehtud lahkumisettekirjutus, teatavaid kohustusi (artikkel 7). Need kohustused võivad seisneda korrapärasel ilmumises ametiasutustesse, piisava rahalise tagatise andmises, dokumentide loovutamises või kindlaksmääratud kohas viibimises. Sama direktiivi artikli 3 punktis 7 on „põgenemise oht“ määratletud järgmiselt: „õigusaktides kehtestatud objektiivsetel kriteeriumidel rajanevate selliste põhjuste olemasolu üksikjuhul, mis annavad alust

arvata, et kolmanda riigi kodanik, kelle suhtes kohaldatakse tagasisaatmismenetlust, võib põgeneda“.

Direktiiv 2004/38, mida kohaldatakse liidu kodanike ja nende pereliikmete suhtes, ei sisalda seevastu sätet, mis puudutaks meetmeid, mida võiks nende välismaalaste suhtes võtta põgenemise ohu vältimiseks neile riigist lahkumiseks antud tähtaja jooksul, kui nende suhtes on tehtud otsus, millega nende elamisõigus lõpetatakse.

31 Vaidlustatud sätteid puudutavas seletuskirjas on märgitud:

„Nende uute normidega ei võeta üle Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (nn „tagasisaatmisdirektiiv“), küll aga on neid suuresti eeskujuks võetud.

Sellega seoses on Euroopa Liidu Kohus 10. veebruari 2004. aasta kohtumääruses (kohtuasi Mavrona, C-85/03, punkt 20) leidnud, et liikmesriigi seadusandjal ei ole keelatud sätestada teatud olukordade või isikute kategooria jaoks norme, mille puhul on eeskujuks võetud sellise direktiivi sätteid, mille kohaldamisalasse need olukorrad või isikud ei kuulu, kui see näib sobiv ja kui ükski teine ühenduse õiguse säte seda ei takista.

Eesmärk on tagada liidu kodanikele ja nende pereliikmetele selline väljasaatmise kord, mis ei oleks ebasoodsam võrreldes sellega, mida kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes

Uutes artiklites on sätestatud, et kui liidu kodanik või tema pereliige vabatahtlikult ei lahku, saadab minister või tema volitatud ametiisik ta välja. Samamoodi on ka juhul, kui liidu kodaniku või tema pereliikme puhul esineb põgenemise oht või kui ta ei täida tema suhtes ennetavate meetmetena kehtestatud nõudeid või kui ta kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule ning seda isegi siis kui talle kuningriigist vabatahtlikuks lahkumiseks antud tähtaeg ei ole veel lõppenud (*Doc. parl.*, Chambre, 2016-2017, DOC 54-2215/001, lk 38).

Veel on täpsustatud, et seaduses nähakse sõnaselgelt ette koduaresti määramine, sest sellise meetme, mis piirab vabadust minna ja tulla, saab ette näha üksnes seadusandja (*Doc. parl.*, Chambre, 2016-2017, DOC 54-2215/001, lk 38). Ministrite nõukogu järeldeb sellest, et teiste „ennetavate meetmete“, mille kindlaks määramise volitus on kuningal, eesmärk ega tagajärg ei saa olla asjaomaste isikute minemise ja tulemise õiguse piiramine.

32 Olenemata kõnealuste ennetavate meetmete laadist mõjutavad need tingimata asjaomase liidu kodaniku või tema pereliikme õigusi ja vabadusi, kuna nende eesmärk on nimelt takistada põgenemist, mis võiks takistada tal soovi korral teise liikmesriiki reisimist ning lõppkokkuvõttes tagada tema väljasaatmine Belgiast.

33 Kohtuasjas Mavrona tehtud kohtumääruses, millele viidatakse punktis 31 kajastatud ettevalmistavates töodes, leidis Euroopa Kohus, et olukorras, kus üht

liiki kutsetegevusega tegelevate isikute kategooria, nimelt maaklerite osas ei ole liidu õigus ühtlustatud, võib liikmesriigi seadusandja selle isikute kategooria kaitseks ette näha kohaseid norme, võttes eeskujuks üht teist kutsetegevusega tegelevate isikute kategooriat, nimelt kaubandusagente käsitleva direktiivi sätteid, kui ükski muu liidu õiguse säte seda ei takista (10. veebruari 2004. aasta kohtumäärus Mavrona, C-85/03, EU:C:2004:83, punkt 20). Sellest ei näi olevat võimalik järeldada, et põhiõiguste piirangud, mida on kolmandate riikide kodanike suhtes lubatud Euroopa Liidus kehtestada vastavalt direktiivile, mis puudutab konkreetselt nende olukorda, võiksid olla analoogia alusel kohaldatavad ka Euroopa kodanike suhtes, kui viimaste olukorra suhtes kohaldatavas direktiivis selliseid piiranguid ette nähtud ei ole.

34 Euroopa Kohus on lisaks asunud järgmisele seisukohale:

„[D]irektiividega 2004/38 ja 2008/115 ei ole vastuolus, kui sama ametiasutus teeb liidu kodaniku suhtes tagasisaatmisotsuse, nagu põhikohtuasjas, samasuguses menetluses, nagu tehakse ebaseaduslikult riigis viibiva isiku suhtes tagasisaatmisotsus vastavalt direktiivi 2008/115 artikli 6 lõikele 1, kui kohaldatakse direktiivi 2004/38 ülevõtmismeetmeid, mis on sellele liidu kodanikule soodsamad“ (14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Petrea, C-184/16, EU:C:2017:684, punkt 56).

35 Vaidlustatud sätte eesmärk ei ole Euroopa kodaniku või tema pereliikme tagasisaatmise otsuste tegemiseks pädeva asutuse kindlaks määramine. Tegemist ei ole ka menetlusnormiga. Niisiis ei näi kohtuotsuses Petrea esitatud juhised olevat analoogia alusel üle kantavad, kuna käesoleval juhul on tegemist selliste liidu kodanike ja nendega võrdsustatud välismaalaste põhiõiguste piirangutega, mida nende isikute olukorra suhtes kohaldatavas direktiivis ette nähtud ei ole.

36 Eeltoodust tulenevalt on kaheldav, kas direktiivi 2008/115 sätteid, mis puudutavad kolmanda riigi kodaniku väljasaatmisel kohaldatavaid ennetavaid meetmeid, on analoogia alusel kohaldatavad liidu kodanike suhtes.

37 Enne vaidlustatud seaduse artiklitega 28, 29 ja 30 15. detsembri 1980. aasta seadusesse lisatud artikli 44*quater* teise lõigu, artikli 44*quinquies* lõike 1 punkti 3 ja artikli 44*sexies* teise lõigu osas sisulise otsuse tegemist tuleb niisiis esitada Euroopa Kohtule käesoleva määruse resolutiivosas sõnastatud esimene eelotsuse küsimus.

2. Väljasaatmine enne tähtaja lõppemist

38 Artikkel 44*quinquies*, mis lisati 15. detsembri 1980. aasta seadusesse vaidlustatud seaduse artikliga 29, lubab ministril või tema volitatud ametiisikul võtta „kõik vajalikud meetmed lahkumissetkirjutuse täitmisele pööramiseks“, kui riigist lahkumiseks ei ole tähtaega antud, kui asjaomane isik ei ole lahkunud riigist antud tähtaja jooksul ja kui ta enne tähtaja lõppemist kas ei täida põgenemise ohu

vältimiseks tema suhtes ennetavate meetmetena kehtestatud nõudeid või kujutab endast ohtu avalikule korrale ja riigi julgeolekule.

- 39 Kuni Euroopa Kohtult vastuse saamiseni tuleb selle sätte käsitlemine peatada osas, milles seal on ette nähtud võimalus pöörata enne tähtaja lõppemist täitmisele lahkumisetekirjutus, mis on tehtud välismaalasele, kes ei ole täitnud talle ennetavate meetmetena kehtestatud nõudeid.

3. Kinnipidamine ja kinnipidamise alternatiiviks olevad meetmed

- 40 Artikkel 44*septies*, mis lisati 15. detsembri 1980. aasta seadusesse vaidlustatud seaduse artikliga 31, lubab liidu kodanikke ja nende pereliikmeid nende väljasaatmise tagamiseks kinni pidada väljasaatmise täitmisele pööramiseks rangelt vajaliku aja jooksul. Põhimõtteliselt piirdub kinnipidamine kahe kuuga, ent minister või tema volitatud ametiisik võib seda esimesel korral kahe kuu võrra pikendada. Seejärel võib seda pikendada ainult minister. Asjaomane isik tuleb vabastada pärast viit kuud, välja arvatud juhul, kui avaliku korra või riigi julgeoleku kaitse nõuab tema jätkuvat kinnipidamist. Sel juhul on maksimaalseks kinnipidamise tähtjaks 8 kuud.
- 41 Kaebajad heidavad sellele sättele ette, et seal on ette nähtud ülemäära pikad ja seega ebaproportsionaalsed kinnipidamise tähtajad ning et seal ei ole ette nähtud selgeid kriteeriume, mille alusel oleks võimalik objektiivselt kindlaks määrata väljasaatmise täitmisele pööramiseks vajalik aeg ning see, milles seisneb väljasaatmise täitmisele pööramise eest vastutava asutuse nõuetekohane tegevus.
- 42 Vaidlustatud sättega võetakse liidu kodanike ja nende pereliikmete jaoks kasutusele sama kord, mis on 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 74/5 lõikes 3 ette nähtud kolmandate riikide kodanike jaoks. Nii nähakse seal ette liidu kodanike ja nende pereliikmete ning ükskõik millisesse maailma riiki väljasaatmist ootavate muude välismaalaste täpselt ühesugune kohtlemine, eelkõige mis puudutab väljasaatmise tagamiseks kinnipidamise maksimaalset kestust.
- 43 Kuigi EIÕK artikli 5 lõike 1 punktiga f ei ole vastuolus see, kui välismaalast, kes ei ole sõnakuulelikult lahkumisetekirjutust täitnud, peetakse tema väljasaatmise huvides kindlaksmääratud kohas kinni, on selline kinnipidamine nimetatud sätte kohaselt põhjendatud üksnes tingimusel, et väljasaatmismenetlust viiakse läbi nõutava hoolsusega (EIK 4. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *Thimothawes vs. Belgia*, CE:ECHR:2017:0404JUD003906111, punkt 60). Teiseks tekib küsimus, kas 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 44*septies* lõike 1 teine, kolmas ja neljas lõik, mis lisati vaidlustatud 24. veebruari 2017. aasta seaduse artikliga 31, on kooskõlas liikumisvabadusega, mis on liidu kodanikele ja nende pereliikmetele tagatud ELTL artiklitega 20 ja 21 ning direktiivi 2004/38 sätetega, millest saab järeldada, et kinnipidamise tähtaeg ei või olla pikem kui väljasaatmise täitmisele pööramiseks rangelt vajalik aeg. Kuigi 15. detsembri 1980. aasta seadusesse vaidlustatud sättega lisatud artiklis 44*septies* on sõnaselgelt täpsustatud, et

kinnipidamise tähtaeg ei või olla pikem ajast, mis on rangelt vajalik väljasaatmise täitmisele pööramiseks, on seal sätestatud, et seda tähtaega võib pikendada kuni kaheksa kuuni selleks, et korraldada ja ellu viia liidu kodaniku või tema pereliikme üleviimine teise riiki, mille kodanik ta on või kus tal on elamisõigus selle riigi kodaniku pereliikmena. Lisaks ei ole seal täpsustatud, milliseid samme peab asutus välismaalase teise liidu liikmesriiki väljasaatmiseks astuma.

- 44 Enne vaidlustatud seaduse artikliga 31 15. detsembri 1980. aasta seadusesse lisatud artikli 44*septies* lõike 1 teise, kolmanda ja neljanda lõigu osas sisulise otsuse tegemist tuleb niisiis esitada Euroopa Kohtule käesoleva määruse resolutiivosas sõnastatud teine eelotsuse küsimus.

VI. Eelotsuse küsimused

1. Kas liidu õigust ja konkreetselt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 20 ja 21 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ, tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt kohaldatakse liidu kodanike ja nende pereliikmete suhtes sätteid, mis on sarnased nendega, millega on kolmandate riikide kodanikega seondult üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel artikli 7 lõige 3, ehk sätteid, mille kohaselt on lubatav panna liidu kodanikule või tema pereliikmele kohustus täita ennetavate meetmetena kehtestatud nõudeid, et vältida põgenemise ohtu pärast avaliku korraga seotud põhjustel elamisõiguse lõpetamise otsuse tegemist talle riigist lahkumiseks antud tähtaja jooksul või sellekohase pikendatud tähtaja jooksul?
2. Kas liidu õigust ja konkreetselt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 20 ja 21 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ, tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt kohaldatakse liidu kodanike ja nende pereliikmete suhtes, kes ei ole täitnud avaliku korra või riigi julgeolekuga seotud põhjustel tehtud elamisõiguse lõpetamise otsust, sätet, mis on samasugune kui säte, mida kohaldatakse samas olukorras olevate

kolmandate riikide kodanike suhtes ja mis puudutab väljasaatmise tagamiseks kinnipidamise maksimaalset tähtaega, milleks on kaheksa kuud?

TÖÖDOKUMENT